

A bledi farönkhúzó szőlésztestvérek - Szlovénia uniós csatlakozásának 20 éves
krónikája

Mi köze van a bledi kastélyban farönköt húzó szőlész testvérpárnak az uniós csatlakozáshoz? Ez a fura kérdés joggal merül fel, de van rá magyarázat. Ula és férje, Luka és testvére sikeres szőlészetet vezet Bled mellett. Termékeik már régóta találtak kedvező piacot a szomszédos uniós országokban. Régóta fejlesztenének és terjeszkednének. De miből?

Szlovénia az egykori Jugoszlávia egyik legdinamikusabban fejlődő térsége az elmúlt 10 évben. A kétmillió ország 1991-től, vagyis a volt Jugoszláviától való elszakadásától kezdve az európai közösség része akar lenni, így nem meglepő, hogy uniós csatlakozásra várhatóan a lakosság szinte egyöntetűen mond igent majd. Az újonnan csatlakozni készülő ország hihetetlen erőfeszítéssel igyekszik mindent megtenni annak érdekében, hogy a gyorsan része lehessen a közös valuta övezetnek bár sokan aggódnak azon, hogy a vásárlóerő kedvezőtlenül alakul. A csatlakozást támogatói között találjuk azt a bledi testvérpárt, akik nyíltan vallják, hogy az ország számára egy olyan lehetőség nyílik, amely lehetővé teszi, Szlovénia látványos fejlődésbe kezdjen.

A családi szőlészetüket az apjuk szerezte a titoista korszak után, és a két fiú így örökölte meg. Luka, az idősebb fivér mezőgazdasági szakemberként vette át a birtok irányítását, míg a kisebb fiú, David egyetemi tanulmányait félbehagyva nyergelt át a borászati feladatok kitanulására. Gazdaságuk pénzügyi feladatait, Luka felesége – Ula intézi. Ula jól képzett pénzügyi tanácsadó, aki sokféle állami támogatást keresve törekszik gazdaság befektetését frissen tartani. Jó kapcsolatai révén az asszony még Janez Potocnik csatlakozási biztost is felkereste, hogy minél több pénzügyi lehetőséget találjon a kis családi borászat fejlesztésére, valamint az uniós csatlakozás utáni piacok megszerzésére.

Janez Potocnik nemrég kapta meg azt a lehetőséget, hogy ő vezesse Szlovénia uniós tárgyalásait. Az előtte álló feladattal kapcsolatos korrekt elemzése nagyban segíti a testvérpár és Ula asszony jövőre vonatkozó terveit.

Az Uniós csatlakozást előkészítő folyamatok során Ljubljánában felhívták a figyelmet, hogy az EU-tagság nem jelenti az automatikusan jólétet, de érdemes beállalni a tagságot.

A Szlovén Kereskedelmi és Iparkamara szerint is - támogatva Potocnikot - jó stratégiai döntést hoz Ljubljana, azzal, hogy az Európai Unióhoz akar csatlakozni. Magyarázata szerint a számtalan adminisztratív gát megszűnése, a szabad munkaerő- és áruforgalom, valamint a kibővült külkereskedelmi lehetőségek kedveznek az országnak. Meglátása szerint Szlovéniának

abban kell majd igazán ügyesnek lennie, hogy sikerüljön minél több külföldi befektetőt nyerni meg.

Az Európai Unió 1997-es országvéleménye szerint Szlovéniában biztos a demokratikus intézmények stabilitása, érvényesül a jogállamiság, tiszteletben tartják az emberi és kisebbségi jogokat.

Gazdasági szempontból az ország működőképes piacgazdaság. Az országvélemény szerint kiemelkedő a szlovén gazdaság sikeres stabilizációja és kedvező a nemzetközi fizetési pozíciója is. Ugyanakkor lassú a vállalatok szerkezeti átalakulása. A legnagyobb az elmaradás az uniós szabályozáshoz való igazodásban, a normák átvételében van.

A KGST-hez és a Varsói Szerződéshez béklyózott kelet-közép-európai országoktól eltérően Jugoszláviának már a hetvenes-nyolcvanas években jól kiépített kereskedelmi kapcsolatai voltak a nyugat-európai országokkal, amelyeket az 1980-ban rendkívül kedvező feltételekkel megkötött kereskedelmi és együttműködési szerződések intézményesítettek.

Szlovénia az öngazgatásos szocializmust a lehető legpiaciabb módon működtette, így az egy főre jutó GDP már meghaladta a 6000 dollárt, ami messze a legmagasabb érték volt a kelet-közép-európai térségben.

Szlovéniát már a rendszerváltozást megelőzően is kivételesen nyitott pozíció jellemezte. Az export GDP-hez viszonyított aránya már akkoriban is jelentősen meghaladta az 50 százalékot.

A szlovén kormány 1992 nyarán a Nemzeti Bankkal karöltve megkezdte a gazdasági stabilizációt. Az infláció megfékezésére a klasszikus, négy pilléren nyugvó megoldást választották: a stabilizációt az árfolyam-politika, a monetáris politika, valamint a kamat- és jövedelemszabályozási politika kombinált alkalmazásával kívánták megvalósítani.

Szlovénia nemzetközi fizetési pozíciója az átalakuló kelet-közép-európai térségben egyedülállóan kedvező. 1995 és 1998 kivételével az ország folyó fizetési mérlege minden évben számottevő aktívummal zárult. A valutatartalékok impozánsan növekedtek.

Az infláció megfékezése, a sikeres külgazdasági kapcsolatok és a gazdaság dinamikus növekedése egyre több tőkét vonzott Szlovéniába.

Az egykori Jugoszlávia összeomlásával és azt követő háború során Szlovéniának megközelítően egyharmados piacvesztést kellett elszenvednie. A többi rendszerváltó kelet-közép-európai országhoz hasonlóan Szlovénia is azt tekinti így a legfőbb céljának, hogy minél hamarabb integrálódjon Európába.

Az országnak 1993 áprilisában sikerült megkötnie az EU-val azt a módosított és kibővített megállapodást, amely 1993 szeptemberében lépett hatályba, és a Szlovéniára

korábban meghatározott kvóták alapján továbbra is lehetővé tette a kohászati és textilipari termékek kedvezményesebb piacra jutását az EU országokban. Az egyezmény az olasz ellenzést is meg tudta állítani, így három év alatt kiheverte a belső piacok elvesztését.

Az eredményes piacváltásban meghatározó szerepe volt a szlovén cégek már meglévő, szerteágazó nyugat-európai üzleti kapcsolatainak. A szlovén külgazdasági politika - tudatosan törekedett arra, hogy az ország minél több irányban integrálódjon a nemzetközi piacokhoz. Ennek megfelelően nagy súlyt helyeztek a Visegrádi országokkal való együttműködés elmélyítésére és intézményesítésére.

Günther Verheugen, az Európai Unió bővítési biztosa kijelentette, hogy Szlovénia 2003-2005 körül léphet be az unióba. A bővítési biztos elismerte, hogy az EU-társtag egykori jugoszláv köztársaság "nagyon sikeres" és "egyértelműen az éllovasok közé tartozik" a teljes jogú uniós tagságra pályázók között. A bővítésért felelős brüsszeli politikus a szlovén külügyminiszter nemrég kiadott kijelentésére, miszerint hazája 2005-2008 közötti EU-belépésre számíthat csupán reagált. Verheugen újságírói kérdésre válaszolt úgy, hogy a maga részéről "sokkal optimistább", szerinte a szlovén csatlakozás öt éven belül megtörténhet és Szlovénia akár 2006-ban bevezetheti a közös európai pénzt.

A Bledben élő Uláék nem ok nélkül várják a mihamarabbi csatlakozást, ahogy ezt Janez Potocnik meg is erősítette, hiszen a gazdaságukban előállított termékek minősége jó garancia lesz, a csatlakozás utáni uniós támogatások hatékony és előírás szerinti felhasználására és az uniós pénzek eredményes befektetésére.

Felhasznált irodalom:

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/slovenia_hu

<https://cegvezetes.hu/1999/07/szlovenia-a-csatlakozas-elott/>

<https://docplayer.hu/15336401-A-csatlakozasi-okmany-24-cikkeben-hivatkozott-lista-szlovenia.html>

<https://www.vg.hu/vilaggazdasag-magyar-gazdasag/2001/04/szlovenia-ugrott-az-elre-a-csatlakozasi-targyalasokon>

[Jelenkor | Archívum | Egy fiatal állam évtizede: Szlovénia 1991–2001](#)

